

Új bérletsorozat, új aszisztens karmester

Lendvai György tervekről, támogatásról, vezetőváltásról

Ebben az évadban új bérletsorozatot indított a MÁV Szimfonikus Zenekar, amelyet Varga Lászlóról, az együttes alapítójáról, a mártírhalált halt MÁV elnökről neveztek el. Emellett egy új aszisztens karmester is elkezdte a munkát a zenekarral, a Curtis Intézet ösztöndíjával érkezett Teddy Abrams. Lendvai György, a zenekar igazgatója beszélt arról is, hogy a következő szezontól Csaba Péter lesz az együttes vezető karmestere és művészeti vezetője. Hozzátette, bízik abban, hogy a zenekar sorsa a jövőben is stabil marad.

■ Hogyan találtak rá az új karmesterre?
– Amikor Takács-Nagy Gábor lett a művészeti vezetőnk, akkor merült fel az, hogy jó lenne találni egy olyan dirigens is, aki itt él, hiszen Magyarországon mégiscsak az a hagyomány, hogy van valaki állandóan az együttes mellett. Az a megoldás született, hogy felkértük Kesselyák Gergelyt karmesternek Takács Nagy mellé. Ezután jött az ötlet, hogy felvegyük a kapcsolatot az Egyesült Államok beli Curtis Intézzel. Azért esett a választásom erre az iskolára, mert a legnagyobb presztízsű iskola a tengerentúlon, talán a Julliard Schoolnál is rangosabb. Ráadásul olyan magániskola, ahol se tandíjat, se semmi egyebet nem kell fizetni az ott tanulóknak, mert mindent adakozásból, és szponzori pénzekből finanszíroznak. Ezt követően meghívtuk a kiváló előadóművészt, Roberto Díazt, s nemcsak remek koncertet adott velünk, hanem azt is megtudtam beszélni vele, hogy mint a Curtis Institute-nak az elnöke, ajánlja az intézetükből valakit, akit szívesen meghívnék a zenekarhoz.

■ Miért nem magyar karmestert hívtok?
– Mert egy hazai dirigens pénzbe kerül, s ezt pillanatnyilag nem tudja megengedni magának az együttes. Emellett tudtam, hogy aki a Curtisból érkezik, az biztosan jó lesz.

■ Arról nem is beszélve, hogy a zenekar nemzetközi kapcsolatait erősíti...
– Így igaz. Ebbe az iskolába nagyon kevés növendéket vesznek föl, karmesterekből összesen négyen voltak, és emiatt abban a szerencsés helyzetben lehettek, hogy nem zongorával gyakoroltak, hanem zenekarral. Azt is megnéztem, hogy kik végeztek a

Curtisen, s rengeteg olyan művészt találtam, akik azóta már nagyon jó pozíciókat értek el a nemzetközi zenei életben. Tényleg nagyon fontos számunkra az is, hogy hírnöket vigyék a világban. Először arra gondoltam, ha valaki fél évet itt tölt, akkor beleszámíthat a tanulmányaiba, azaz kap tőlünk creditet. Viszont Roberto Díaz azt mondta, hogy a karmesterek pályája sosem indul könnyen, szinte mindig akad úr a végzés és az első, igazi állás között. Mi lenne hát, ha egy végzett fiatalat hívnánk meg? Nagyon tetszett az ötlet, bár hangsúlyoztam, egy dolgot nem tudok adni, az pedig a pénz. De megnézheti, hogyan dolgozunk, s Takács-Nagy Gábor kapcsolatrendszerén keresztül eljuthat a Fesztiválzenekar próbáira, a Nemzeti Hangversenyzenekarhoz, Kesselyák Gergellyel az Operaházba, vidéki színházakhoz, fesztiválokhoz, én pedig a zenekari szövetségen keresztül segíték abban, hogy több vidéki zenekar műhelymunkájába is betekintést nyerjen. Végül a választásunk júniusban Teddy Abramsra esett. Úgy gondolta, hogy megnézi, hová jön, eljött a nyár elején Budapestre, és úgy adódott hogy egy Rákospalotán adott koncertünket vezényelhette is. Jól sikerült, a zenekar is megszerette. Kivételesen tehetséges, hiszen 17 évesen került a Curtis Institute-ba, rögtön iskola után. Így indult ez a kapcsolat, s egyelőre nagyon jól működik. Teddy is nagyon élvezte a MÁV-os próbákat, szeret nálunk lenni, hiszen ilyen pezsgő kulturális élettel nem rendelkezik egyetlen amerikai nagyváros sem. Nálunk nemcsak próbákat tart, hanem több hangversenyt is vezényel, s mivel nagyszerűen zongorázik és klarinézozik, ezért lesz olyan koncert is, amelyen hangszeresként lép pódiumra.

■ Lesz folytatás?

– Igen, szeretnénk ezt a jövőben is folytatni, s minden évben idehívni egy ösztöndíjas zenészt, aki hírnöket visz a világban. Több évre tervezzük ezért ezt a fajta kapcsolatot a Curtis Intézettel.

■ A betanító karmesterük megvan egy szezonnra, de ki lesz az együttes vezető karmestere Takács-Nagy Gábor után?

– Nagyon sajnáljuk, hogy két év után Takács-Nagy Gábor távozik tőlünk, de megpróbálunk örülni annak, hogy eddig is velünk dolgozott. Ő olyan, mint egy igazi hadvezér, kiválóan tudja lelkesíteni az embereket, viszi magával az együttest, a muzikusok elfeledkeznek a gondjukról, bajukról. A munkájának köszönhetően másképp szól a zenekar. S szerencsére szezonnként háromszor jön még koncertezni az együtteshez a jövőben is. Utódjaként Csaba Péter jön hozzánk. Csaba Péter járt már nálunk néhányszor, s két évvel ezelőtt vezényelt egy remek Hósi életet, amely a zenekar körében óriási sikert aratott. December elején találkozunk, mert el kell készítenünk a következő évi programot. Amikor Gál Tamás után karmestert kerestünk, akkor a MÁV azt szerette volna, hogy a dirigens magyar legyen. Olyan muzikus, mint Gábor, nincs túl sok. Elég jól ismerem a hazai kínálatot, hiszen nagyon sok karmesterrel dolgoztam már a pályám során. Csaba Péter személyében olyan nemzetközi hírvé és európai formátumú karmester jön hozzánk, aki a Takács Nagy által megkezdett utat folytatni tudja.

■ Mennyi időre kötnek szerződést?

– Ő négy éveset szeretne, azért mert két esztendő alatt semmit sem lehet építeni. Hiszen az első évet nem tervezi, a másik pedig már utolsó évadja... Csaba Péter a finnországi Kuhmo Virtuosi kamarazenekar alapítója, a Lappland Festival, a svéd Musica Vitae kamarazenekar, valamint a besanconi Szimfonikus Zenekar művészeti igazgatója volt. Az volt a nagy kérdés, hogy leköti-e magát egy együttesnél. Szerencsére vállalta a feladatot, s annyi ötlete van, olyan nagy elánnal és szívesen indul neki ennek az egésznek, hogy csak győzzük követni.

■ *Ezek szerint nem bisz a pályázatásban...*
 – A karmesterek pályázatát illetően nem. Úgy vélem, hogy ez nem az a foglalkozási ág, ahol rejtett tehetségek előbukkannak. Nem gondolom, hogy a semmiből majd előkerül egy fantasztikus magyar dirigens, hiszen hazai karmestert akartunk a zenekar élére. Persze, nemzetközi pályázatot ki lehetne írni, de egy külföldi dirigens nem tudunk megfizetni. Ráadásul több évre előre tele van a naptára. Most is nehézséget jelent, hogy Csaba Péternek is meg kell néznie, mit hogyan tud lemondani, hogy az együttessel töltsön legalább nyolc-tíz hetet egy évadban.

■ *Milyen az együttes helyzete, hiszen ennek a zenekarnak is kedvez, hogy a jövőben a létszám lesz az egyik fontos elosztási elv.*
 – Legalábbis, ha a létszám a munkaviszonyhoz kötött. Mindenki erre hivatkozik, de még a törvényben nem jelent meg...

■ *Úgy látom, bővült a bérletsorozatok száma, és sok a bérletenkívüli hangverseny is.*

– Olyan magas koncertszámot, mint amit egy-két együttes produkál a statisztikában, mi nem tudunk teljesíteni, de az biztos, hogy sokat dolgozunk. A bérleteink is jól fogytak, az jelent számunkra nehézséget, hogy az Operett Színházból átvittük a koncertjeinket az Olasz Intézetbe. Sajnos minden mozgás törzsközönségvesztéssel jár, de szerencsére összesen tizenegy bérlettel váltottak kevesebbet, mint egy évvel ezelőtt. Bár a lassú lemorzsolódás sem jó, hiszen minden évben akad egy-két tucatnyi ember, aki a következő évre már nem veszi meg a bérletet... Az Operett 900 férőhelyes, az Olasz Intézet 600-as, ezért, hogy ne veszítsünk el bérlelőink közül helyhiány miatt senkit sem, elindítottunk egy harmadik bérletsorozatot is, amelyet Varga Lászlóról nevezünk el. Ő volt az alapítónk, a Vasút egykori elnöke, aki később egy koncepció per áldozatává vált és kivégezték.

■ *Emléktáblát is avattak a tiszteletére...*
 – Igen, és az első koncerten is megemlékeztünk róla, s úgy vélem, ez is szorosabbra fűzte a MÁV-val a kapcsolatunkat. Visszatérve az Olasz Intézetre, jó helyszín, de annak örülnénk, ha kinyitna a Zeneakadémia és a Vigadó. Ez utóbbi termében ugyanis több mint két évtizeden keresztül volt sorozatunk. A Cet-ben is lesz hangverseny-terem, ott is szívesen lépnénk fel. Hely a

Dirigens a tengerentúlról

Teddy Abrams örömmel vállalta a MÁV Szimfonikusok felkérését, hiszen magyar gyökerei is vannak, nagyon élvezi a pezsgő magyarországi zeneéletet.

■ *Mit szolt a felkéréshez?*

– Szívesen mondtam igent, hiszen az is motivált, hogy a dédnagymamám magyar származású, ő még a családban mindenkivel magyarul beszélt. Egyébként otthon, a tengerentúlon számos együttesel dolgozom rendszeresen, hiszen a Los Angeles-i, Detroiti Szimfonikusokkal is szerepeltem már. Most Budapesten élek, de gyakran járok Amerikába dirigálni. Egy éves szerződést kaptam, emellett 8 hetet töltök majd a tengerentúlon. Sok a fellépésem, mert szerencsére egy jó nevű ügynökség vállalta a képviseletemet.

■ *Ha összehasonlítja a MÁV Zenekart az amerikai együttesekkel, milyen hasonlóságokat, különbségeket lát?*

– Nagyon-nagy különbségnek azt érzem, hogy míg a tengerentúlon a technikai perfekcióra helyezik a hangsúlyt – ami mióta lemezek jelennek meg, természetesen világszerte nagy érték –, de Magyarországon a zenei mondanivaló is hasonló fontosságot kap. Ráadásul sokkal többet próbálnak a magyar együttesek, és az itteni zenészek hajlandóak tanulni. Ha a karmester más koncepcióval áll elő, mint ami addig megszokott volt, akkor azt az elgondolást is szívesen teszik magukévá. A hosszú próbaperiódusnak köszönhetően az ember meg tudja valósítani a zenei el-

jövőben akad majd bőven, csak a következő esztendő lesz nehéz időszak.

■ *Milyen a kapcsolatuk most a fenntartóval?*

– Szerződésünk az év végéig szól, s most kell megtárgyalni a folytatást. Persze aggasztónak tűnik, hogy még nem született meg, de ha végignézzük az alapítvány huszonéves történetét, nem az a jellemző, hogy egy adott évre, az azt megelőző évben már aláírtuk a támogatási szerződést. A szándék egyébként az, hogy megtartsák és működjön ez a zenekar, csak a MÁV is nagyon sok gonddal küzd.

képzeléseit, erre a keveset próbáló amerikai együtteseknél kisebb az esély. Úgy látom, itt a zenekar sokkal szabadabban muzsikál, mint a tengerentúlon.

■ *Az európai zenekarok talán stílusismeretben is jobbak...*

– Azért ez nem mondható el, hiszen sokféle iskola létezik, és a világ legtöbb zenekara számos különböző nemzetiségű taggal rendelkezik. Sőt, a legtöbb helyen európai tanárok vannak. Nagy eltérés azonban az, hogy Amerikában a közösséget, a város lakóit kell meggyőzni arról, hogy a komolyzene fontos dolog, és része lehet az életnek. Magyarországon erre nincs szükség. Az emberek koncertre, operába járnak, az oktatás része a zene. Számomra ez nagyon szimpatikus.

■ *Hogyan kommunikál az együttesel?*

– Angolul, egészen jól értik. Emellett igyekszem mindent minél jobban elműgátni a kezemmel. Jól tudunk együttműködni. Úgy érzem, jó helyen vagyok. Számomra már az is kaland, hogy ebben a városban élhetek. R. Zs.

■ *Milyen turnékra, felvételekre készülnek?*

– Nem szívesen beszélek erről, mert mostanában leszervezett vendégszerepléseket mondanak le rendszeresen. Van felkérésünk olasz, bahreini, ománi, brazil, USA, két osztrák, egy veronai turnéra, de kérdés, hogy ebből mi valósul meg. Lemezfelvételeink is készülnek. Két szép Rózsa CD-t, két Zádori Jenőt fejeztünk be nemrég a Naxosnál. Most Hubay-szimfóniák felvételeit tervezzük. Ezenkívül nagyon sok külföldi felkérést kapunk felvétel készítésére is.

R.Zs.